

การใช้ยาหยอดตาอย่างถูกวิธี

ผศ.พญ.สุรธานี บุญโสภณ

ภาควิชาจักษุวิทยา

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

การใช้ยาหยอดตาที่ถูกต้องและปลอดภัยควรทำอย่างไร

ก่อนหยอดตา ควรตรวจสอบชนิดยาที่นำมาหยอดตาเสียก่อนว่าเป็นยาหยอดตาชนิดที่ถูกต้องหรือไม่ และควรตรวจสอบวันหมดอายุก่อนใช้ยา โดยยาหยอดตาทั่วไปเมื่อเปิดใช้แล้วจะใช้ได้ไม่เกิน 1 เดือน เนื่องจากหากเปิดไว้นานกว่า 1 เดือน จะเพิ่มโอกาสเสี่ยงที่จะมีเชื้อโรคปนเปื้อนในขวดยา แต่หากเป็นยาที่ไม่ใส่สารกันบูดหากเปิดแล้วแนะนำให้ใช้ได้ไม่เกิน 12-24 ชั่วโมง

หากจำเป็นต้องหยอดตาหลายชนิด ในเวลาใกล้เคียงกัน แนะนำให้หยอดยาลักษณะเป็นน้ำใสก่อน แล้วจึงตามด้วยการหยอดยาที่เป็นสารแขวนลอย โดยยาที่เป็นสารแขวนลอยสังเกตได้จาก เมื่อหยอดตาแล้วยาจะมีลักษณะเหมือนน้ำมันขาวขุ่น ซึ่งยาชนิดนี้จะต้องเขย่าขวดก่อนใช้เสมอ นอกจากนี้หากมียาหยอดตาที่เป็นเจลหรือขี้ผึ้ง ให้หยอดเจลหรือขี้ผึ้งเป็นลำดับสุดท้าย โดยยาแต่ละชนิดให้หยอดห่างกันอย่างน้อย 5 นาที

ขั้นตอนการหยอดตาที่ถูกต้อง

ก่อนอื่นล้างมือให้สะอาดและเช็ดมือให้แห้ง โดยสามารถหยอดยาได้ทั้งท่านั่งและท่านอน สำหรับท่านั่งให้นั่งหงนประมาณ 45 องศา หากอยู่ในท่านอนให้นอนหงายราบหน้าตรง ใช้มือข้างที่ไม่ถนัดดึงเปลือกตาลง จนเห็นกระพุ้งตาด้านล่าง เหลือบตามองขึ้นบน ใช้มือข้างที่ถนัดถือขวดยาให้ลอยอยู่เหนือดวงตา ระวังอย่าให้ปลายขวดสัมผัสกับขนตา บีบขวดยาเบา ๆ ให้น้ำยาออกมาเพียง 1 หยดก็เพียงพอ หากมียาหยอดตาส่วนเกินไหลซึมออกมาจากดวงตาให้ใช้สำลีแห้ง หรือผ้าสะอาดมาซับเฉพาะส่วนที่ล้นออกมา แล้วหลับตานิ่งประมาณ 1 นาที ไม่ควรกระพริบตาถี่ ๆ เนื่องจากทำให้ยาถูกระบายออกไปจากผิวตาเร็วเกินไป

เมื่อใดควรใช้ยาหยอดตาและผลข้างเคียงจากยา

ควรใช้ยาเมื่อมีข้อบ่งชี้ และควรใช้ยาตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด ตัวอย่างผลข้างเคียงของยาหยอดตา ได้แก่ ตาแดง แสบตา เคืองตา เปลือกตาคล้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ป่วยบางรายอาจแพ้ยาหยอดตา หากใช้ยาหยอดตาแล้วมีอาการตาแดง คันตา เปลือกตาบวม ให้กลับมาปรึกษาจักษุแพทย์ทันที

ข้อควรระวังจากการใช้ยาหยอดตา

หากทำการหยอดตาไม่ถูกต้อง จากเรื่องเล็กน้อยก็อาจกลายเป็นเรื่องใหญ่ได้ โดยเฉพาะข้อควรระวังจากการใช้ยาหยอดตานี้ ไม่ควรใช้กรรไกรหรือเข็มลนไฟมาเปิดหรือตัดขวดยา หรือเจาะปลายขวดยาหยอดตา ระวังไม่ให้นิ้วมือสัมผัสกับปลายขวดยาหยอดตาไม่ควรใช้ยาหยอดตาที่เปิดใช้นานเกิน 1 เดือน เนื่องจากเป็นการเพิ่มความเสี่ยงของการติดเชื้อที่กระจกตาและเยื่อตา ที่สำคัญไม่ควรหลงเชื่อคำโฆษณาขายยาที่ไม่ได้มาตรฐานมาหยอดตาเด็ดขาด เนื่องจากอาจเกิดอันตรายต่อดวงตาได้ ส่วนยาในกลุ่มสเตียรอยด์ (steroid) เป็นกลุ่มยาที่ผู้ป่วยห้ามซื้อมาหยอดเองโดยเด็ดขาด เนื่องจากจะเพิ่มความเสี่ยงในการเป็นต้อหินจากการใช้ยา และห้ามใช้ยาหยอดตา ร่วมกับผู้อื่น ไม่ควรเก็บยาหยอดตาไว้กลางแจ้ง และยาบางชนิดต้องแช่ตู้เย็น จึงขอให้ปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด